

Odešel Vladimír Smetáček, člověk renesančního záběru [1]

Autor:

- [PAPÍK, Richard](#) [2]

Číslo:

- [2018, ročník 27, číslo 1](#) [3]

Rubrika:

- [Osobnosti](#) [4]

Klíčová slova:

- [nekrology](#) [5], [Smetáček, Vladimír](#) [6]

Dne 13. března 2018 zemřel krátce před svými 79. narozeninami (narodil se 24. března 1939) po dlouhé těžké nemoci doc. PhDr. Vladimír Smetáček, CSc. Z hlediska osobního i publikačního působení v oboru je znám spíše současné střední a starší generaci informačních specialistů a knihovníků. Ale i mladší generace studentů a možná i nadějí našeho oboru (dnes přibližně asi třicátníků) jej ještě mohla poznat coby vyučujícího předmětu Úvod do informační vědy, kterému se věnoval v prvním desetiletí tohoto století na oboru Informační studia a knihovnictví na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Pedagogickou činnost doc. Smetáček dělil mezi dvě fakulty Univerzity Karlovy – Pedagogickou fakultu a již zmíněnou Filozofickou fakultu. Doc. Smetáček byl člověkem tolerantním a všestranně vzdělaným a jeho bibliografie je nemalá. Seznam publikací by nezahrnoval jen odborné záležitosti, ale i literární výstupy, např. i pro děti.

Jako jeden z prvních v oboru informačních studií a knihovnictví se zabýval čtenářskými výzkumy a spolu s kolegy a s dosud žijícími přáteli zároveň – Vladimírem Vozničkou a Oldřichem Uličným – byl jedním z prvních, kdo v tehdejší Československu systémově prostřednictvím publikačních aktivit otvíral kapitoly informační gramotnosti. Velmi se zajímal o vztah čtenářství a dětí a mládeže. V 70. letech minulého století tomuto tématu věnoval řadu publikací (např. v roce 1973 v nakladatelství Albatros Čtivost textů pro děti). Teorie textu byla vlastně jeho celoživotní vášní a profesním zájmem, přestože se uplatňoval i na jiném poli. Působil např. v ÚVTEI – Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací, také po roce 1990 jako podnikatel v oblasti informací a zprostředkování obchodních kontaktů (společnost SKIK). Tuto podnikatelskou aktivitu ukončil v souvislosti s povodněmi v roce 2002, kdy Karlín, čtvrtě, kde se nacházelo sídlo jeho firmy, byl zaplaven rozvodněnou Vltavou. Později působil jen jako pedagog již zmiňovaných fakult. Rád diskutoval, měl zvláštní styl humoru, kdy si řada lidí nebyla jista, co myslí vážně a co ne.

Když se jeho kniha z roku 1981 [Lidé a informace](#) [7] (v roce 1987 vyšla ve slovenském jazyce), kterou jsem si poprvé vypůjčil z vojenské útvarové knihovny, stala při mé základní vojenské službě rozhodující inspirací pro budoucí studium (v podstatě nechtěně či lehce chtěně a v zápětí již velmi chtěně) skvělého a mnou obdivovaného oboru, netušil jsem, že o několik let později, na samém počátku 90. let, budu s tímto velmi vzdělaným člověkem vést debaty o oboru, informacích a naslouchat jeho teoriím textu a bavit se jeho humorem a často nebudu vědět, jak nějakou vtipnou poznámku vlastně myslí. S doc. Smetáčkem jsme diskutovali i o našem společném odborném zájmu – o problematice tzv. racionálního (rychlého) čtení. Doc. Smetáček o ní rovněž napsal několik úvah, díval se na ni optikou teorie textu, např. čtivosti a čitelnosti; rovněž pro něj byly zajímavé vzorce čtivosti.

Řadu jeho odborných témat a zpráv o experimentech s textem a překladovými systémy jsem poznal i na jeho veřejných přednáškách, např. v Domě techniky ČSVTS, kde se před rokem 1989 scházela často i jakási „šedá zóna“ expertů oboru, kteří byli velmi vzdělaní, odborně fundovaní, ale nesměli se plně realizovat v tom, co by si přáli. Mnoho z nich (např. právě z líhně ÚVTEI, zejména pak z ÚVTEI-ÚTZ, tedy Ústřední technické základny, kde pracoval i doc. Smetáček) se rozletělo po listopadu 1989 do zajímavých profesí, řídicích funkcí nebo do akademických struktur vysokých škol, kde se výborně uplatnili.

Doc. Smetáček byl spisovatelem, překladatelem, pedagogem, měl rád kontakt s mladými lidmi, rád přemýšlel. V jednom našem přátelském povídání asi před deseti, snad i patnácti lety se zmínil o tom, že pedagogika je věda budoucnosti, přestože se to prý tak na první pohled nezdá. Čekal, co na to budu říkat, a velmi jsme si podiskutovali, bylo zajímavé snášet argumenty, vést polemiky, i když jsme nedosáhli konkrétního závěru.

Když zmiňuji jeho zálibu v diskuzích, tak si vzpomínám na jeho pokornou a humornou poznámku v jedněch podvečerních hodinách v Praze – Jinonicích. Právě mu skončila výuka studentů informačních studií a knihovnictví, dali jsme si „deci“ vínka (občas si dával symbolicky trochu vína) nebo čaj a on sdělil, že to „dneska asi nezvládl v hodině, že studenti ho úplně argumentačně roznesli, ale že asi měli pravdu, to musí uznat“. Dokázal jsem si to představit, že vyřkl v hodině nějakou provokativní tezi, jak to měl rád, nebo spíše dokonce hypotézu, a čekal, co s tím studenti udělají. A oni asi „udělali“. Moc a lidsky mne pobavilo, jak tím byl vlastně nakonec nadšený a ukazovalo to jeho pozitivní vztah k mladým lidem.

A tady přichází v mém smutném psaní nekrologu krátká reakce jedné studentky, která pod oznámením o úmrtí Vladimíra Smetáčka na facebookovém profilu časopisu Ikaros napsala následující krásná a výstižná slova, která si dovoluji půjčit pro úplný závěr: „Nezapomenutelné přednášky, obdivuhodný rozhled a nekonečná shovívavost vůči nám, studentům...“.

Vladimír Smetáček byl člověkem renesančního záběru a budeme na něj rádi vzpomínat.

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2018-rocnik-27-cislo-1/odesel-vladimir-smetacek-clovek-renesancniho>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2018-rocnik-27-cislo-1/odesel-vladimir-smetacek-clovek-renesancniho>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/papik-richard>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2018-rocnik-27-cislo-1>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/osobnosti>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/nekrology>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/smetacek-vladimir>
- [7] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000407983&local_base=CNB